

РкШЗ(2=Ут)
Н-30

МАРОДНІ ПІСНІ

„КНИГОСПІЛКА”

КОРОТКИЙ ПАСПОРТ КНИГИ

Шифр РкШЗ(2-18к) ⁴³⁰ ⁺ Инв. № 2429490

Автор _____

Назва Народні пісні:
Збірка.Місце, рік видання [Х., 1927]Кіль-ть стор. 75, [6] с.

-//- окр. листів _____

-//- ілюстрацій _____

-//- карт _____

-//- схем _____

Том _____ частина _____ вип. _____

Конволют _____

Примітка: 23.03.2004,
Молл

7454559

РкШЗ(28)
130

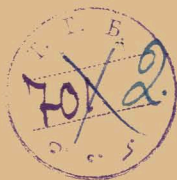

НАРОДНІ ПІСНІ

З Б І Р К А

ДРУГЕ ВИДАННЯ

2429490

КНИГОСПІЛКА

89179— 14 (081)]

Упрліт № 723. Харків

Зам. 812, Т. 10.000.

Літ. - друкарня

„КНИГОСПІЛКИ“

Харків, Нечеч.

наб. 34.

1927

Упрліт № 723. Харків
Зам. 812, Т. 10.000.
Літ. - друкарня
„КНИГОСПІЛКИ“
Харків, Нечеч.
наб. 34.
1927

ПІСНЯ ПРО МЕЛЬНИЧУКА, ШЕРЕМЕТУ Й ЦЕПКА¹

(Записана на галицькому Покутті)

Ой, летіла зозуленька та й сіла,
Ой, з Чорткова сумна вістка злетіла.
Ой, було їх всіх дванадцять, як орлів,
Що стріляли й убивали всіх панів.
Ой, за Збручем Україна—Радянська,
Прийшла відти, ой, ватага—повстанська,
Ой, ватага, ватаженька—червона,
Ой, відважна, відваженька—гонорна.
Напереді Степан-сокіл ступає,
Та й червоним, гей, прапором махає.
За ним Петро—орел бистрий в слід, ой, в слід,
„Згинем браття, або волю дамо всім!“
А позаду Іван Цепко—лісами,
„Гей, товариші селяни, враз із нами!“
Закурилась доріженька, та й двори,
Ой, у крові подушилися пани.

¹ Мельничук, Шеремета й Цепко—воїки колишньої Червоної Української Галицької Армії, що провадили повстанську роботу в Галичині й загинули в боротьбі.

Це вам, панки й підпанки, за народ
Та й за то, що не давали нам свобод.
Це вам, панки й підпанки, за наш край...
За табори, за всі збитки, кримінал.

Суне-суне чорна хмара, дощ мете,
Пантруйтеся, орли сизі, буде зле.
Обступило панське військо з всіх
боків,

Полилася свіжа кривця з сиз орлів.
Ой, впав перший Іван Цепко, впав
мертвий.

За ним орел Петро бистрий—ранений.
А Мельничук б'ється, б'ється цілий день,
Та й рубає вороженьків всіх упень.

Ой, летіла зозуленька та й сіла,
Ой, на край наш сумна вістка злетіла
Ой, злетіла, та й злетіла, ой, стала,
Бо не стало більше сили в Степана.

Ой, привели обох орлів у Чортків,
Та й казали постріляти, як звірів.
Гордо, сміло перед люффою стояли,
Ой, гонорну пісню свою співали.

Та й казали: „Мож стріляти просто в груди,
Бо за нами скрізь у світі бідний люд!“
Ой, не стало борців наших між нами,
Плаче мама за орлами--синами.

Ой, лютує польська шляхта ще гірше,
Але в нас росте повстанців ще більше.
Згинуть, згинуть пани-ляшки, як роса,
Бо червоне сонце сходить з-за Збруча.

В ЦАРГОРОДІ НА РИНОЧКУ...

В Царгороді на риночку
та п'є Байда мед-горілочку.
Ой, п'є Байда та не день, не два,
не одну нічку та й не годиничку.
Ой, п'є Байда та кивається
та на свого щюру¹ поглядається:
— „Ой, щюро-ж мій молодесенький!
Та чи будеш мені вірнесенький?“
Цар турецький к йому присилає,
Байду к собі підмовляє:
— „Ой, ти, Байдо та славнесенький!
Будь мені лицар та вірнесенький.
Возьми в мене та царевночку,
Будеш паном на всю Вкраїночку!
— „Твоя, царю, віра проклятая,
Твоя царівночка поганая!“
Ой, крикнув цар на свої гайдуки:
— „Візьміть Байду добре в руки,
на гак ребром зачепіте!“
Ой, висить Байда та й не день, не два
не одну нічку та й не годиничку.
Ой, висить Байда та й гадає,
та на свого щюру споглядає.
Та на свого щюру молодого,
та на свого коня вороного.
— „Ой, щюро-ж мій молодесенький!
Подай мені лучок та тугесенький.

¹ Щюра або джура—козацький слуга.

Подай мені тугий лучок,
і стрілочок цілий пучок!
Ой, бачу я три голубочки,
Хочу я вбити для його дочки.
Де я мірю, там я вцілю,
де я важу, там я вражу!“
Ой, як стрілив, царя вцілив,
а царицю—в потилицю,
його доньку—в головоньку.
— „Ото-ж тобі, царю, за Байдину кару!
Було тобі знати, як Байду карати.
Було Байді голову ізтяти,
його тіло поховати.
Вороним конем їздити
хлопця собі зголубити!“

ГЕЙ, БУВ У СІЧІ...

Гей, був у Січі старий козак на прізвище
Чалий,
вигодував сина Саву, козакам на славу.
Ой, не схотів-же той Сава козакам служити,
відклонився до ляшеньків в Польщу паном
жити.
Гей, та схотів-же той Сава слави залучити—
став своїх братів-запорожців по степах ло-
вити!
Наш отаман, пан кошовий по козаках тужить:
„Ой, хто-б вловив того Саву,—сам йому по-
служить!“

— „Мого сина,—каже Чалий—ніхто з вас
не вловить,
хіба Гнатко з Кравчихою до себе підмовить!“
Наш отаман каже: „Гнатку! Як Саву не
вловиш,—
сам за нього, вражий сину, голову положиш!“
Пішов Гнатко з Кравчихою Саву підмовляти,
як-же не схоче з Польщі йти, то й смерти
предати,
По дорозі стрівсь їм литвин та й став на-
ставляти:

як їм того пана Саву у руки піймати:
„Візьмемо сирої землі в чоботи під ноги,
а що-б не знав той пан Сава нашої підмови!“
Сидить Сава кінець столу, дрібні листи пише,
а Савиха молодая дитину колише.
Ой, скінчивши дрібних листів та й сна-
тоньки ляже,
а щось йому під віконце: „Добривечір!“
каже.

„Піди, хлопку, піди, малий, та гуточи
пива,—
нехай-же-ж ми та вип'ємо за здоров'я сина!
Піди, хлопку, піди, малий, та й вточи го-
рілки,
нехай-же-ж ми та вип'ємо за здоров'я
жінки!
Піди, хлопку, піди, малий, та й уточи меду:
ой, щось мені нудно-трудно—голови не
зведу!“

Пішов хлопець до пивниці замків відмикати,
а козацькая старшина у двір уступати.

Не вспів хлопець, не вспів малий, дійти до
пивниці,

ускочили гайдамаки до Сави в світлицю:

„Здоров-здоров, пане Саво, здоров—як ся
маєш?

Сидиш собі в світличеньці меди попиваєш?
Здоров-здоров, пане Саво, здоров—як ся
маєш?

Далекиї в тебе гості—чом же не вітаєш?“

Ой, кинеться та пан Сава до ясної зброї:

„Е ні,—кажуть:—пане Саво,—це тобі не
в полі!“

Ой, кинеться та пан Сава до ясного меча—
одлетіла й голівонька до самого плеча!

Не досягнув той пан Сава своєї булави—

Положили пана Саву на дубові лави:

„Оце тобі, пане Саво, сумні адамашки,
що ти нажив, вражий сину, з козацької
ласки!“

Прилітали з України та чорні ворони—
задзвонили пану Саві та й в усі дзвони...

ОЙ З-ЗА ГОРИ ЧОРНА ХМАРА ВСТАЛА..

Ой з-за гори чорна хмара встала,

То-ж не хмара, молоді гусари.

То-ж не хмара, молоді гусари;

Попереду їдуть генерали.

Попереду їдуть генерали,
А за ними б'ють у барабани.

А за ними б'ють у барабани,
— „Не журіться, молоді гусари!“
„Ой, як-же нам, братці, не журіться,
Посилає за Дунай цариця.

Ой, там-же нам, братці, помирати,
Не знатиме ні батько, ні мати“.

ОЙ, У ПОЛІ КРАЙ ДОРОГИ...

Ой, у полі край дороги
Некошені перелогі.

Ой, там некрут коня пасе,
З оружини огонь креше.

Стрілочками прокладає:
Рани свої огріває:

Рани мої поранені,
Тіло моє пострелене.

Поранені—кров'ю зійшли.

Пострелені—к серцю прийшли.

Летить ворон та й той кряче,

Оцей мене та й оплаче...

Летить ворон та й питає:

„Чого некрут пропадає?

Десь він отця та й не має,

Ні отця, ні, матінки,

Ні брата, ні сестриці“.

Біжи, коню, дорогою

Широкою, далекою.

Прийди, коню, під батьків двір,
 Вдарся, коню, об частокіл—
 Вийде до тебе стара жона,
 Стара жона, ненька моя.
 Буде тебе питатися:
 Слізоньками вмиватися:
 Ой, коню-ж мій вороненький,—
 А де-ж мій син молоденький,—
 Чи ти його в Дніпрі втопив,
 Чи ти його під себе збив?
 — „Ні я його в Дніпрі втопив,
 Ні я його під себе збив.
 Візьми, мати, піску жменя
 Посій, мати, на каменю,—
 Коли той пісок зійде,
 Тоді твій син в гості прийде“...
 Нема з піску, нема сходу,
 Нема сина із походу.

ОЙ, НА ГОРІ ТА ЖЕНЦІ ЖНУТЬ..

Ой, на горі та женці жнуть, (2)
 а по-під горою, по-під зеленою
 козаки ідуть. (2)
 А попереду Дорошенко— (2)
 веде своє військо, веде запоріжське
 хорошенько. (2)
 Посередині пан хорунжий— (2)
 під ним кониченько, під ним вороненький
 сильно дужий (2)

А позаду Сагайдачний, (2)
що проміняв жінку на тютюн та люльку—
необачний! (2)
— „Гей, вернися, Сагайдачний! (2)
Возьми свою жінку, оддай мою люльку—
необачний!“ (2)
— „Мені з жінкою не возиться, (2)
а тютюн та люлька козаку в дорозі
знадобиться!“ (2)
Гей, хто в лісі? Озовися! (2)
да викрешем вогню, та потягнем люльки—
не журися! (2)

ОЙ, ПОЛЕТИ, ГАЛКО...

Ой, полети, галко, полети чорна,
да й на Січ риби їсти;
ой, принеси, галко, ой, принеси, чорна,
від кошового вісти!

Ой, да уже-ж галці, ой да уже-ж чорній
да на Січ не літати;
ой, да уже-ж галці, ой, да уже-ж чорній
вістей не слухати!

Гей, ви запорожці, гей, ви молодії,
да де-ж ваші жупани?
Ой, наші жупани поносили пани,
сами ми пропали!

Гей, ви запорожці, гей, ви молодії,
ой, де-ж ваші списи?

Ох, і наші списи, у пана у стрісі,
сами ми у лісі!

Гей, ви запорожці, гей, ви молодії,
та де-ж ваші рушниці?

Ой, наші рушниці у пана в світлиці,
сами ми в темниці!

Ой, полети, галко, ой, полети, чорна,
да й на Січ риби їсти,
ой, принеси, галко, ой, принеси, чорна,
від кошового вісти!

Ой, да уже-ж галці, ой, да уже-ж чорній
да на Січ не літати,
ой, да уже-ж галці, ой, да уже-ж чорній
вістей не слухати!

ТАМ, ДЕ ЯТРАНЬ...

Там, де Ятрань¹ круто в'ється
і по каміню шумить,
там дівчина, а як зветься,
козак знає, та мовчить.

Ти, дівчино, ти щаслива—
в тебе батько, мати є,
рід великий, хата добра,
і в тій хаті все твоє.

¹ Ятрань—річка на Уманщині.

А я—бідний, безталанний,
степ широкий—то-ж мій сват,
шабля гостра —вся порада,
сивий коник, то-ж мій брат.

Даром, дівко, квіти сієш:
вони тобі не зійдуть,
даром батька, матір просиш,
бо за мене не дадуть.

ГОМІН, ГОМІН ПО ДІБРОВІ...

Гомін, гомін по діброві, (2)

туман поле покриває,

мати сина проганяє:

„Іди сину, пріч від мене, (2)

нехай тебе Орда візьме!“

— „Мене, мамо Орда знає, (2)

в чистім полі об'їжджає!“

— „Іди, сину, пріч від мене, (2)

нехай тебе Турчин візьме!“

— „Мене, мамо, Турчин знає, (2)

сріблом-злотом наділяє!“

— „Іди, сину, пріч від мене, (2)

нехай тебе Ляхи візьмуть!“

— „Мене, мамо, Ляхи знають, (2)

пивом-медом напувають!“

— „Іди, сину, пріч від мене,— (2)

нехай тебе Москаль візьме!“

Мене, мамо, Москаль знає, (2)

жить до себе підмовляє!“

— „Вернись, сину, до домоньку, (2)
змию тобі головоньку!“

— „Мені, мамо, змиють дощі,
а розвіють буйні вітри,
а розчешуть густі терни,
а висушить ясне сонце!“

ОЙ, ЩО-Ж БО ТО ТА Й ЗА ВОРОН...

Ой, що-ж бо то та й за ворон, що по мерю
крякає,
ой що-ж бо то за бурлаки, що всіх бурлак
збірає? (2)

Збирайтеся, панове молодці, та все народ
молодий,

та й поїдемо, панове молодці, у той Лебедин!¹

Ой, що-ж бо то, панове молодці, щось у хмарі
гуде,

ой, щось бо нам, панове молодці, за приго-
донька буде!

Рости, рости а клен-древу, рости вгору
високо

поховали пана отомана в сиру землю
глибоко;

Рости, рости а клен-древу, рости вгору ще
вище,—

поховали пана отомана в сиру землю ще
глибше!

¹ В Лебединському лісі збиралися гайдамаки під час Коліївщини.

ОЙ, У ПОЛІ БИЛИНОНЬКА...

Ой, у полі билинонька колихається,
а в шиночку вдовин сину напивається. (2)

Годі-ж тобі, билиночко, колихатися,
годі-ж тобі, вдовин сину, напиватися! (2)

— Ой, як мені, моя мати, горілки не пити,
як не хоче мене, мати, дівчина любити!

Ой, умру-ж я, моя мати, ой умру, ой умру,
зроби-ж мені, моя мати, з кедриноньки труну!

— „Ой, де-ж мені, мій синочку, кедриночки
взяти,

будеш-же ти, мій синочку, у смоловій лежати!“

— Нехай мене не ховають ні попи, ні дяки,

нехай мене заховують запорожські козаки,

Бо ті попи, бо ті дяки за гроші поб'ються,
запорожці, славні хлопці, що за волю б'ються!“

ОЙ, НА ГОРІ ВОГОНЬ ГОРИТЬ...

Ой, на горі вогонь горить (2)

а в долині козак лежить

Накрив очі китайкою, (2)

заслугою козацькою.

Що в головах ворон кричє, (2)

а в ніженьках коник плаче.

— „Біжи, коню, дорогою, (2)

широкою степовою,

щоб татари не піймали, (2)

сіделечка не здіймали,

2489490

сіделечка золотого (2)
з тебе, коня вороного!
Як прибіжиш до домоньку, (2)
стукни-грюкни в воротонька.
Вийде батько—розсідлає, (2)
Вийде мати—розпитає:
„Ой, коню-ж мій вороненький, (2)
а де-ж мій син молоденький?“
— „Не плач, мамо, не журися, (2)
бо вже твій син оженився.
Та взяв собі паняночку,
в чистім полі земляночку!“

ВІЄ ВІТЕР, ВІЄ БУЙНИЙ....

Віє вітер, віє буйний, дуби нахилив,
сидить козак на могилі та й вітра питає:
„Скажи, вітре, скажи, буйний, де козацька
доля?
де фортуна, де надія, де козацька воля?“
Пому вітер одмовляє: „Знаю“, каже, „знаю“,—
твоя доля козацькая в зеленому гаю—
лежить вона затоптана сірими волами“,
Почув козак та й заплакав дрібними
сльозами:
„Породила мене мати в зелену неділю,
дала мені гірку долю,—де я її діну?
Породила мене мати в зеленому житі,—
дала мені гірку долю,—треба з нею жити!“

ТИХО, ТИХО, ДУНАЙ ВОДУ НЕСЕ...

Тихо, тихо Дунай воду несе,
а ще тихше дівка косу чеше (2)

Вона чеше та й на Дунай несе:

„Пливи, косо, уплинь за водою,
а я піду услід за тобою!

Ти припливи до темного лугу,—
скажу тобі всю притугу. (2)

В темнім лузі явір зелененький,
під явором коник вороненький,
на конику козак молоденький.

На козаку жупан голубенький,
на жупані пояс шовковенький,
на головці шапочка новенька.

Нема краю тихому Дунаю,
нема впину вдовиному сину,
що звів з ума дівку-сиротину.

А ізвівши, на коника сівши:

„Оставайся, слави набирайся! (2)

А я молод слави не боюся,

вийду з села, зараз оженюся! (2)

Мені, дівко, та пришиють квітку,
тебе-ж, дівко, завертять в намітку!“

ОЙ, У ЛУЗІ...

Ой, у лузі та ще й при березі
червона калина,
породила тая й удівонька
хорошого сина.

Породила та і положила
в зеленій діброві,
дала-ж вона тому козакові
тільки чорні брови.
Дала-ж вона йому чорні брови
ще й карії очі,
та й не дала тому козакові
ні щастя, ні долі.
„Було-б тобі, моя рідна мати,
цих брів не давати,
було-б тобі, рідна-ж моя мати,
щастя й долю дати!“
Розвивайся, а ти, сухий дубе,—
завтра мороз буде,
убирайся, молодий козаче,—
завтра похід буде!
— Я морозу та ще й не боюся.—
зараз розів'юся,
я походу та ще й не боюся,—
зараз уберуся!
Ой, розвився в полі при дорозі
та дуб зелененький,
ой, од'їхав, гей, та з України
козак молоденький.
Виїжджаючи та й шапочку зняв,
низенько вклонився:
„Прощайте всі, панове, громадо,
може з ким сварився!“
Ой, ви, галки, галки сизокрилі,
підніміться вгору,

ох, ви, хлопці, славні, Запорожці,
верніться додому!
Ой, раді-б ми угору піднятись,—
туман, налягає;
ой, раді-б ми додому вертатись,
гетьман не пускає!
Та не так гетьман, ой, та не так гетьман,
як гетьманська мати:
хоче нами, нами—козаками
турка звоювати.
А ми-ж його та й не звоюєм,
тільки роздратуєм,
тільки нами, нами—козаками
Дунай загардуєм!
Ой, вже галки, галки сизокрилі
усе поле вкрили,
ой, вже-ж хлопці, славні запорожці,
жалю наробили!

ГЕЙ, НУТЄ, ХЛОПЦІ...

Гей, нутє, хлопці, славні, молодці,
чом ви смутні невеселі?
Хіба в шинкарки мало горілки } 2.
пива і меду не стало?
Повнії чари всім наливайте,
щоб через вінця лилося,
щоб наша доля нас не цуралась, } 2.
щоб краще в світі жилося!

Вдармо-ж об землю лихом журбою,
 щоб стало всім веселіше,
 вип'єм за щастя, вип'єм за долю, } 2.
 вип'єм за все, що миліше! }
 Пиймо-ж, панове, пиймо, молодці,
 пиймо покіль іще п'ється,
 поки недоля нас не спіткала. } 2.
 поки ще лихо сміється! }

ТА НЕ ЖУРЬ МЕНЕ...

Та не журь мене, гей, моя мати
 бо я й сам журюся,
 гей, як вийду за ворота,
 од вітру валюся!

Ой, осідлаю та кониченька,
 гей, коня вороного,
 гей, нехай несе в чисте поле
 мене молодого!

В чистім полі тирса шумить,
 катран зеленіє,
 в чистім полі своя воля,
 що й серце німіє!

Ой зійду я на могилу,
 гляну—подивлюся,
 як згадаю про ту волю,
 то й знов зажурюся!

СТОЇТЬ ЯВІР...

Стоїть явір над водою,
в воду похилився,
на козака недоленька, } 2.
козак зажурився. }
Не хилися, явіроньку,—
ще-ж ти зелененький,
не журися, козаченьку,
ще-ж ти молоденький!
Не рад явір хилитися,—
вода корні мие;
не рад козак журитися,
так серденько ние.
Ой, поїхав з України
козак молоденький—
оріхове сіделечко
ще й кінь вороненький.
Ой, поїхав на чужину
та там і загинув,
свою рідну Україну
навіки покинув.
Звелів собі насипати
високу могилу,
звелів собі посадити
в головах калину.
— „Будуть пташки прилітати
калиноньку їсти,
будуть мені приносити
з України вісти!“

ХАТА МОЯ РУБЛЕНАЯ...

Хата моя рубленая, сіни на помості
І сам іду й коня веду до милої в гості.
А кінь не йде, води не п'є він не буде пити,—
дере вгору голівоньку, хоче мене вбити.
Не мордуйся, коню жвавий, пий холодну воду,
кріпи сили, коню чалий, не зраджу я роду!
У милої стайня гарна—коню, поспішайся!
А як мила зустріч вийде, до ніг
уклоняйся!
Світи, світи, місяченьку,—до милої їду!
Тоді зайди за хмароньку, як у двір уїду!

КОЗАЧЕНЬКО ВПИВСЯ...

Козаченько випився, на гриву схилився,
на гриву схилився, тяжко зажурився,
„Ой, коню мій, коню, заграй підо мною!
Заграй підо мною, говори зо мною!
Як не будеш грати, буду продавати,
та продам я тебе далеко від себе,
в неділеньку вранці молодій шинкарці
за мед-горілку, за хорошу жінку!“
—„Ой, пане мій, пане, пане рейментарю,
не продавай мене, подумай про мене,
як ми утікали темними лугами,
темними лугами понад берегами!
Як ми утікали та все чистим полем,
та все чистим полем понад синім морем!“

ОЙ, ГОРЕ ТІЙ ЧАЙЦІ...

Ой, горе тій чайці, ой, горе небозі.
що вивела діток да при битій дорозі. (2).
Чумаки їхали, чаечку спужали,
вони чаечку спужали, чаенят забрали. (2).
Ой, чаєчка в'ється об дорогу б'ється,
к сирій землі припадає, чумаків благає (3).
„Ой, ви чумаченьки, ви добрії люди,
верніть моїх чаєняток, то добре вам буди!“ (2).
— „Не вернемо, чайко, не вернемо наша:
поварили чаєняток, добра була каша!“
— „Бодай ви чумаки, у Крим не сходили,
Як ви моїх чаєняток да в каші поварили!“

ОЙ, Я НЕЩАСНИЙ...

Ой, я нещасний, що маю діяти?
Люблю дівчину, не можу взяти;
тим не можу взяти, що зарученая!
Доле-ж моя, доле, доле нещасная!..
Хлопче-молодче, яке ти ледащо—
задумав жениться, сам не знаєш нащо!
Будеш ти, небоже, долю проклинати,
будеш кулаками сльози утирати!
Виплачеш ти очі, та не знайдеш долі,
Сам-же ти загинеш, як билина в полі!
Нащо тобі, хлопче, жінка чорноока?
У козака жінка—шабля біля боку!

ПРЯЛЯ

Ой, пряду, пряду, спатоньки хочу,
Ой, склоню я голівоньку,
На білу постілоньку,—
Може я засну.

А свекруха йде, як змія гуде;
„До роботи лінивая, невістко, моя.“

Ой, пряду, пряду, спатоньки хочу.
Ой, склоню я голівоньку
На білу постілоньку
Може я засну.

Аж свекор іде, як вітер гуде:
„Дрімливая, до роботи лінивая,
невістко моя“

Ой, пряду, пряду, спатоньки хочу,
Ой, склоню я голівоньку
на білу постілоньку,—
Може я засну.

А мій милий йде, як голуб гуде:
„Ой, спи, мила, хорошая, рано заміж
віддана, не виспалася.“

ОЙ, ВИЙДУ Я НА ВУЛИЦЮ.....

Ой, вийду я на вулицю: гарна я!
Туди, сюди оглянуса: гарна я!
Кругом себе оглянуса: гарна я!
Яка була моя мати: така й я!

Проїхали з Київа паничі,
Та привезли вони мені калачі!
А я тії калачики прийняла,
А паничів за ворота вигнала.
А мій милий під віконцем стояв,
Але-ж мені ні словечка не сказав.
Він-же мені ні словечка не сказав,
А ще мені сиву свиточку набрав.

ОИ, ЗАЦВІЛА ЧЕРВОНА КАЛИНА...

Ой, зацвіла червона калина
Над криницею,
Горе-ж мені моя рідна ненько,
Жити за п'яницею!
Що п'яниця та не кається,
День і нічку п'є;
А як прийде з шинку додому,—
Мене молодую б'є.
У неділеньку рано-пораненьку
Моя матінка йде,
Питається в діточок маленьких,
Чи п'яниця дома є?
„Потихесеньку, помалесеньку,
Моя матінко, йди;
Спить п'яниця в рубленій коморі,—
Гляди-ж, його не розбуди!“
— „Нехай він спить, та нехай-же спить, —
Бодай і не встав,

Щоб твоєї бідної голівки
Та й не клопотав!“
„Ой, не клени, моя матусенько,
П'яницю мого:
Єсть у мене діточки маленькі,
Горе буде без його“.

ВІЮТЬ ВІТРИ...

Віють вітри, віють буйні, аж дерева гнуться,
Ой, як болить мое серце, а сльози не
ллються!
Трачу літа в лютім горі і кінця не бачу,
Тільки тоді і полегша, як нишком поплачу.
Не допоможуть сльози горю, серцю легше
буде;
Хто щасливим був часочок, повік не забуде.
Єсть-же люди, що і моїй завидують долі:
Чи щаслива-ж та билинка, що росте
у полі?..
Що на полі, на пісочку, без роси, на сонці?
Тяжко жити без милого і в своїй сторонці!
Де ти, милий, чорнобривий? Де ти? Озовися!
Як я, бідна, тут горюю, прийди, подивися!
Політіла-б я до тебе, та крилець не маю,
Щоб побачив, як без тебе з горя висихаю,
До кого-ж я пригорнуся, і хто приголубить,
Коли тепер нема того, який мене любить?..

ОЙ, З-ЗА ГОРИ, ОЙ, ТА ЗА ЛИМАНУ..

Ой, з-за гори, ой, та з-за Лиману,
Та віє вітер не помалу,
Та віє вітер не помалу.
 Віє вітер, віє повіває,
 А журба-ж мене з ніг валяє,
 А журба-ж мене з ніг валяє.
Журба-ж мені, журба за журбою,
Та пішов милий за другою.
 Найшов милу та кращу від мене
 Та не жалує тепер мене.
А я журбі та не піддаюся,
То піду я в сад та проходжуся.
 Ой, піду я в сад та проходжуся.
 Та з соловейком наговорюся.
Соловейку ти малесенький,
В тебе голосок тонесенький.
 Скажи мені та щирю правду:
 Та чи буду я та мати пару.
Будеш мати, мати чоловіка,
Та буде журба аж до віка.
 Буде із ким та розмовляти.
Мале дитя колихати,
Та батька й матір проклинати.

НАД РІЧКОЮ, БЕРЕЖКОМ...

Над річкою, бережком
Ішов чумак з батіжком.
Гей, гей з Дону додому. Гей!

За плечима торба
Ще й латана свитина,
Гей, гей, дочумакувавсь, гей, гей!
„Постій, чумак, постривай,
Шляху в людей розпитай,
Гей, гей, чи не заблудивсь?“
„Мені шляху не питать,
Прямо степом мандрувать,
Гей, гей, долю доганять“.
Пішла доля ярами,
Зеленими лугами.
Гей, гей, не вмів шанувать.

КОЗАК ВІЇДЖАЄ...

Козак віїджаяє, дівчинонька плаче:
„Куди їдеш, козаче?
Козаче-соколе, візьми мене з собою
На Україну далеку“.
— „Дівчинонько мила, що будеш робити
На Україні далекій“?
„Буду шити, прясти, зеленее жито
жати,
Тебе вірно кохати“.
— „Дівчинонько мила, що-ж будеш ти
їсти,
На Україні далекій“.
„Сухарі з водою, аби, серце з тобою
На Україні далекій?“

„Дівчинонько мила, де-ж будеш ти
спати

На Україні далекій?“
„В степу під вербою, аби, серце,
з тобою
На Україні далекій“.

ЧОГОСЬ МЕНІ НЕ ЛЕГКО...

Чогось мені не легко,
Десь мій милий далеко. (2)
З густими лозами
Вмивається сльозами. (2)
Ой, що-ж тебе принесло:
Чи човничок, чи весло? (2)
Приніс мене сивий кінь
До дівчини на подвір. (2)
Ой? дівчина Марина
По сінечках ходила. (2)
Гарнець меду носила,
Козаченька просила. (2)
Козаченьку молодий,
Ти до мене не ходи! (2)
Чом до мене не прийшов,
Як ще місяць не зійшов?
Тоді тебе принесло,
Як сонечко ізійшло.
Я до тебе прихожав,
Тебе дома не застав.

Тебе дома не застав,
Кругом хати посвистав.
Кругом хати посвистав,
Та й додому попластав.

ОЙ, ГИЛЯ, ГИЛЯ...

Ой, гиля, гиля, гусоньки на став,
Добрий вечір, дівчино, бо я ще не спав.
Ой, не спав, не спав, не буду спати,
Дай-же мені, дівчино, повечеряти“.
— „Я-ж не топила, я-ж не варила,
Як ішла по воду, відра побила“.
„Ой, доле, доле! який я вдався,
Брів через річеньку та й не вмивався.
Ой, та вернуса та й уміюся,
На свою дівчину та й подивлюся“.
— „Ой, не вертайся і не вмивайся,
Ти-ж мені, серденько, так сподобався!“

ЛУГОМ ІДУ...

„Лугом іду, коня веду,
Розвивайся, луже!
Сватай мене, козаченьку,
Люблю тебе дуже!
Ой, хоч сватай, хоч не сватай,
Хоч так не цурайся,
Щоб та слава не пропала,
Що ти залицявся“.

— „Ой, коли-б ти, дівчинонько,
Трохи багатенька,
Взяв-би тебе за рученьку,
Повів до батенька“.

„Ой, коли-б я, козаченьку,
Була багатенька,
Наплювала-б я на тебе
Ї на твого батенька“.

Ой, коли-б я, козаченьку,
Та й забагатіла,
То я тебе ледачого
Ї за харч не схотіла“.

— „Бодай-же ти, дівчинонько,
Тоді заміж вийшла,
Як край битої дороги
Рута-м'ята зійшла“.

„Бодай-же ти, козаченьку,
Тоді оженився,
Як у млині на камені
Кукіль уродився“—

Не журися, дівчинонько,
Рута зелененька;
Цей покинув,— другий буде,
Ще-ж ти молоденька!

Край битої доріженьки
Рута-м'ята зійшла;
Молодая дівчинонька
Та вже й заміж пішла.

А у млині, на камені
Кукіль не зіходить:

Старий козак, як собака,
По вулицях ходить.
Ой, у млині на камені
Кукіль не вродився,—
Старий козак, як собака,
Й досі не женився.

ОП, КОНЮ МІЙ, КОНЮ...

Ой, коню мій, коню, та й золота я грива,
Візьми мене, коню, гей, де дівчинонька
поле.

Їде козак, їде, та й у чужее поле,
Ой, там сиротина, гей! та пшениченьку
поле.

Поле-ж вона, поле, та й кукіль вибирає,
Молодому коню, гей, на межу кидає.

Годі, сиротино, та й годі працювати,
Хочу тебе мила, гей, хочу тебе взяти.

ОЙ, НЕ СВІТИ МІСЯЧЕНЬКУ...

Ой, не світи, місяченьку,
Не світи нікому,
Тільки світи миленькому,
Як іде додому. (2)

Світи йому ранесенько,
Та й розганяй хмари,
А як-же він иншу має,
То зайди за хмари. (2)

Світив місяць, світив ясний
Та й зайшов за тіні,
А я бідна гірко плачу:
Зрадив мене милий. (2)
 „Або-ж мене вірно люби,
 Або-ж навек лиши,—
 Або-ж мої чорні брови
 На папері спиши“, (2)
— „Писав-же я чотири дні
І чотири ночі,
Та не можу написати
Твої карі очі“. (2)
 „Писав-же ти на папері,
 Пиши на китайці,
 Не змалюєш ти звечора,
 То умру я вранці“. (2)

В КІНЦІ ГРЕБЛІ...

В кінці греблі шумлять верби,
 Що я насадила;
Нема мого миленького,
 Що я полюбила.
Нема мого миленького,—
 Поїхав за Десну;
Сказав: „рости, дівчинонько,
 На другу ю весну!“
Росла, росла дівчинонька,
 Та й на порі стала;

Ждала, ждала козаченька,
Та й плакати стала.
Плачте, очі плачте, карі,
Така ваша доля:
Полюбила козаченька,
При місяцю стоя;
Не я його полюбила,
Полюбила мати,
Тільки мені повеліла
Рушнички давати.
Один дала, другий дала,
На третьому стала,
А четвертим білесеньким
Рученькі з'язала.
Зелененькі огірочки,
Жовтії цвіточки,—
Ой, не плачте, карі очі,
Без милого вночі.

ОЙ, ХОДИЛА ДІВЧИНА БЕРЕЖКОМ...

Ой, ходила дівчина бережком,
Заганяла селезня батіжком.
„Иди, іди, качуре, додому,
Продам тебе крамарю рудому!“
За три копн качура продала,
А за копу дударика найняла.
„Заграй мені, дударіку, на дуду,
Нехай-же я своє горе забуду!“

Коли-б тобі горенько та печаль,
То-б ти вийшов на вулицю та й кричав:
А то-ж тобі горенька немає,
Ой, хто-ж тобі ці кучері звиває?
Була в мене дівчина Ульяна,
Вона-ж мені ці кучері звивала;
Таки тобі, Марусино, дружиною стану
Ой, став козак зіллячко копати,
Стала йому зозуля кувати:
— „Ой, не копай, козаченько, зілля,
Бо в Марусі сьогодні весілля!“
Козаченько та до двору їде,
А Маруся та в квітках іде.
В козаченька шабля задзвеніла,
А в Марусі головка злетіла.
— Оце-ж тобі, Марусе, весілля,
Не посилай козака по зілля.

ОЙ, ПІДУ Я ДО МЛИНА...

Ой, піду я до млина, до млина,
А у млині новина, новина.
Такий, мати, мельник,
Такий, мати, добрий,
Такий, мати, хороший,
Меле гречку без грошей.
Меле, меле, решетує,
Обернеться, поцілує.
Такий, мати, мельник і т. д.

В його мірка справедлива,
В його жінка чорнобрива.
Такий, мати, мельник і т. д.
Він мірочки не бере,
Як на крупці подере.
Такий, мати, мельник і т. д.
Він і гречки підсипає,
І на мене поглядає.
Такий, мати, мельник,
Такий, мати, гарний,
Такий, мати, хороший,
Меле гречку без грошей.

ЧИ Я В ЛУЗІ НЕ КАЛИНА БУЛА...

Чи я в лузі не калина була?
Чи я в лузі не червона була?
Взяли-ж мене поламали
І в пучечки пов'язали—
Така доля моя!
Гірка доля моя!
Чи я в полі не травиця була?
Чи я в полі не зелена росла?
Взяли-ж мене покосили
І на сіно посушили—
Така доля моя!
Гірка доля моя!
Чи я в полі не пшениця була?
Чи я в полі не зерниста була?

Взяли-ж мене та й пожали
І в снопики пов'язали—
Така доля моя!
Гірка доля моя!

Чи я в батька не дитина була?

Чи я в батька не кохана була?

Взяли-ж мене заміж дали
І світ мені зав'язали—
Така доля моя!
Гірка доля моя!

Чи не було річеньки утопитися?

Чи не було кращого полюбитися?

Були річки—повсихали.
Були кращі—повмірали,—
Така доля моя!
Гірка доля моя!

ОЙ, ЗА ГАЄМ, ГАЄМ...

Ой, за гаєм, гаєм,
Гаєм зелененьким,
Там орала дівчинонька
Воликом чорненьким.
Орала, орала—
Не вмiла гукати,
Та й найняла козаченька
На скрипочку грати.
Козаченько грає,
Бровами моргає.

Вража його мати знає,
На що він моргає.
 Чи на мої воли,
 А чи на корови,
 Чи на моє біле личко,
 Чи на чорні брови?
Воли та корови
Усі поздыхають,
Біле личко, чорні брови
Повік не злиняють.

ОЙ, НА ГОРІ ЯЧМІНЬ...

Ой, на горі ячмінь,
Під горою жито;
Прийшла звістка до милої,
Що милого вбито.
 Ой, убито, вбито,
 Затягнуто в жито,
 Червоною китайкою
 Личенько покрито.
Прилетіла мила,
Голубонька сива,
Як підняла китаєчку
Та й заголосила:
 „Чи ти, милий впився,
 Чи з дороги збився?
 Чи за мною молодого
 Дуже зажурився?“

—Я-ж, мила, не впився,
З дороги не збився,—
За тобою, молодою,
Дуже зажурився.

У СУСІДА ХАТА БІЛА...

У сусіда хата біла,
У сусіда жінка мила;
А у мене ні хатини,
Ані жінки, ні дитини.
 За сусідом молодиці,
 За сусідом і вдовиці,
 І дівчата поглядають,
 Всі сусіда любляють.

Сусід раніше мене сіє,
У сусіда зеленіє;
А у мене не орано
І нічого не сіяно.
 Всі сусіда вихваляють,
 Всі сусіда поважають;
 А я марно часи трачу,
 Один в світі тільки плачу.

ПОВІЙ, ВІТРЕ, НА ВКРАЇНУ...

Повій, вітре, на Україну,
Де покинув я дівчину,
Де покинув карі очі
Повій, вітре, опівночі.

Між горами там долина,
В тій долині єсть хатина,
В тій хатині дівчинонька.
Дівчинонька-голубонька.

Повій, вітре до схід сонця,
До схід сонця край віконця;
Край віконця постіль біла,
Постіль біла, дівка мила.

Повій, вітре, тишком-нишком
Над рум'яним, білим личком,
Над тим личком нахилися,
Чи спить мила—подивися.

Чи спить мила, чи збудилась,
Спитай її, з ким любилась,
З ким любилась і кохалась,
І любити присягалась?

Як заб'ється в ній серденько,
Як зітхне вона тяженько,
Як заплачуть карі очі,—
Вертай, вітре, опівночі.

А як мене позабула
І другого пригорнула,
То розвійся край долини,
Не вертайся з України...

ОЙ, ТАМ ЗА ДУНАЄМ...

Ой, там за Дунаєм,
Та за тихим Дунаєм
Молодець гуляє.

Молодець гуляє,
Та молодець гуляє,
На той бік гукає:
„Подай, подай перевозу
Та подай перевозу.
Я перевезуся
На свою Вкраїну.
Та на свою Вкраїну
Ще раз подивлюся.
Не так на Вкраїну,
Та не так на Вкраїну,
Як на ту дівчину.
По світлонці хожу,
Та по світлонці хожу,
Та й не нахожуся.
Кого вірно люблю,
Та кого вірно люблю,
Та й не надивлюся.
Кого-ж ненавижу,
Та кого ненавижу,
З тим не розминуся.

ОЙ, КОЛИ-Б ТОЙ ВЕЧІР...

„Ой, коли-б той вечір, та повечоріло,
То-б мое серденько та й повеселіло.
Ой, коли-б той вечір, та сонечко зайшло,
То-б мое серденько, та й до мене прийшло.
Ой, прийди, прилини, ти яснее сонце,
То я тебе пущу та через віконце“.

ТЕЧЕ РІЧКА

Тече річка невеличка
З вишневого саду,—
Кличе козак дівчиноньку
Собі на пораду:

„Порадь мене, дівчинонько,
Як рідная мати,
А чи мені женитися,
А чи тебе ждати“.

—„Ой, я тебе, козаченьку,
І ражу й не ражу:
Я з тобою вечір стою,
На иншого важу“.

„Бодай тебе, дівчинонько,
З твоєю радою,
Я до тебе з щирим серцем,
А ти з неправдою!“

ОЙ, У ПОЛІ ОЗЕРЕЧКО...

Ой, у полі озеречко,
Там пливало відеречко,
Соснові клепки, а дубове денце,
Не цурайся, моє серце!
Там пливало відеречко
Трое суток із водою:
„Вийди, дівчино, вийди рибчино,
Поговоримо з тобою!“

—Ой, рада-б я виходити,
Із тобою говорити,
Лежить нелюб на правій руці,
Так боюся розбудити.
Ти, козаче молоденький,
В тебе коник вороненький.
Сідлай коня та їдь з двору,
Бо ти не мій, я не твоя.
Козак коника сідлає,
До коника промовляє:
„Біжи, мій коню, біжи, вороненький,
Аж до тихого Дунаю.
Біля тихого Дунаю,
Стану-гляну, подумаю,
Чи мені топиться,
Чи мені журиться,
Чи назад воротиться.
А я піду, а я піду
В темний луг по калину,
Чи не побачу, а чи не зустріну
Свою вірну дівчину.
Моя вірна дівчина
В темнім лузі заблудила,
Тільки слідочок з-під білих ніжечок,
Де мила походила.
Ой, вирву-ж я листочок,
Та й прикрию той слідочок,
Щоб не засипав та щоб не завіяв
Буйний вітер пісочок“.

ЧИ ЦЕ-Ж ТАЯ КРИНИЧЕНЬКА...

Чи це-ж тая криниченька,
Що голуб купавсь?
Чи це-ж тая дівчинонька,
Що я женихавсь?
Чи це-ж тая криниченька,
Що я воду пив?
Чи це-ж тая дівчинонька,
Що люблю й любив?
Ой, це-ж тая криниченька
І ключ і відро,
А вже-ж мене дівчинонька
Забула давно!
Засипалась криниченька
Золотим піском,—
Покохалась дівчинонька
З иншим козаком,
Вже-ж до теї криниченьки
Стежки заросли,—
Та вже-ж мою дівчиноньку
Сватати прийшли!
Уже з теї криниченьки
Орли воду п'ють,—
А вже-ж тую дівчиноньку
До шлюбу ведуть.
Один веде за рученьку,
Другий за рукав,
Третій стоїть, серце в'яне:
Любив та не взяв.

СОНЦЕ НИЗЕНЬКО...

Сонце низенько,
Вечір близенько,
Спішу до тебе,
Лечу до тебе,
Моє серденько!
Ти обіцялась
Мене вік любити,
Ні з ким не знаться,
І всіх цураться,
А для мене жити!

Серденько моє!
Колись ми двоє
Любились вірно,
Чудесно, примірно,
І жили в покої.
Ой, як я прийду,
Тебе не застану,—
Згорну я рученьки,
Згорну я біленькі,
Та й нежив я стану.

ДОБРИВЕЧІР, ДІВЧИНО...

Добривечір, дівчино! куди йдеш?
Скажи мені правдоньку, де живеш?
Чи то-ж би я розуму не мала,
Щоб я тобі правдоньку сказала?

Добривечір, дівчино! чия ти?
Чи вийдеш ти на вулицю гуляти?
 Не питайся, козаченьку, чия я,
 Як вийдеш ти на вулицю, вийду й я,
Дівчино, серденько куди йдеш?
Скажи таки правдоньку, де живеш?
 Отам моя хатонька край води
 З високого дерева з лободи.
Я-ж до хати сімечки приплету
З високого дерева з'черету.
 Тепер-же я догадався, чия ти!
 Пусти-ж мене серденько до хати
Шкода тебе, голубе, затівать,
Бо ти будеш ніченьку ночувать.
 Та я-ж тебе, серденько, не звезду,
 пожартую трішечки та й піду.
Жартувала дівчина до зорі,
Поки стало виднесенько надворі.
 Ой, уставай, козаченьку та тікай,
 Та на мене славоньки не пускай.

ПЛИВЕ ЧОВЕН, ВОДИ ПОВЕН...

Пливе човен, води повен
Та все хлюп, хлюп, хлюп, хлюп! (3)
 Іде козак до дівчини
 Та все тюп, тюп, тюп, тюп! (3)
Пливе човен, води повен
Та й накрився листом. (3)

Ой, не хвастай, дівчинонько,
Червоним намистом!
Бо як вийдеш на вулицю,
Намисто порветься, (3)
А із тебе, моє серце,
Вся челядь сміється! (3)
Пливе човен, води повен,
Та й накрився лубом. (3)
Ой, не хвастай, козаченьку,
Кучерявим чубом! (3)
Бо як вийдеш на вулицю,
Твій чуб розв'ється, (3)
А із тебе, моє серце,
Вся челядь сміється! (3)

ЗОРЕ МОЯ ВЕЧІРНЯЯ...

Зоре моя вечірняя,
Зійди над горою,
Поговорим тихесенько.
В неволі з тобою.
Розкажи, як за горою,
Сонечко сідає;
Як у Дніпра веселочка
Воду позичає!
Як широка сокорина
Віти розпустила.
А над самою водою
Верба похилилась---

Аж по воді розіслала
Зеленії віти,
А на вітях гойдаються
Нехрещені діти;
Як у полі на могилі
Вовкулак ночує,
А сич в лісі та на стрісі
Недолю віщує;
Як сон-трава при долині
Вночі розцвітає...
А про людей... та нехай їх!
Я їх добре знаю.
Добре знаю... зоре моя,
Мій друже єдиний!
Ти не знаєш, що діється
В нас на Україні,
А я знаю і розкажу
Тобі й спать не ляжу,
А ти завтра тихесенько
Богові розкажеш.

ПРИЇХАЛИ ТРИ КОЗАКИ

Приїхали три козаки, та всі три однакі,
Питаються: „Марусенька у котрій хаті?“
Один стоїть край віконця, другий коня
в'яже,
Третій стоїть під дверима „добривечір“,
каже.

„Добрий вечір, стара мати, дай води напиться
Пусти дочку на вулицю, ой, хоч подиви-
тись!“

„Стоїть вода у ставочку, коли хоч—
напийся,
Сидить дочка край віконця, коли хоч—
дивися!“

„Не погожа в ставу вода, піду до криниці,
Не звичайна дочка твоя, піду до вдовиці.

У вдовиці дві світлиці, ще й третя
кімната,

А в дівчини одна хата та й та не прибрата.
У вдовиці дві світлиці, гарні вечерниці,
Стоять чари заправлені в горшку на полиці!“

НА ГОРОДІ КАЛИНОНЬКА...

На городі калинонька,
На дорозі терен,
Любив-же я дівчиноньку,
Люблю і тепер,

Ой, жаль, жаль!

Мені буде:

Візьмуть її люде,

Моя не буде!

Ой у полі криниченька

Ізрублена,

А вже моя дівчинонька

Полюблена.

Ой, жаль, жаль... і т. д.

А вже з теї криниченьки
Орли воду п'ють,
А вже мою дівчиноньку
До вінця ведуть.

Ой, жаль, жаль.., і т. д.

Один веде за рученьку,
Другий за рукав,
Третій стоїть, гірко плаче:
Любив та не взяв.

Ой, жаль, жаль.. і т. д.

ЇХАВ КОЗАК ЗА ДУНАЙ...

Їхав козак за Дунай,
Сказав: „дівчино, прощай!
Ти, конику вороненький,
Неси, та гуляй!“

Вийшла, ручки заломивши
І тяженько заплакавши:
— Як ти мене покидаєш,
Тільки подумай!

Білих ручок не ламай,
Ясних очей не стирай;
Мене з війни із славою
К собі очигадай“.

— Не хочу я нічого,
Тільки тебе одного;
Ти будь здоров, мій миленький,
А все пропадай!

Постій, постій, козаче!
Твоя дівчина плаче,
Як ти-ж її покидаєш,
Тільки подумай“.
Свиснув козак на коня,—
„Оставайся здорова!
Як не згину, то вернуся
Через три года!“

ЗАКУВАЛА ТА СИВА ЗОЗУЛЯ...

Закувала та сива зозуля
Вранці-рано на зорі;
Ой, заплакали хлопці-молодці,
Гей, гей, та на чужині в неволі, в тюрмі.
Вони плакали, гірко ридали,
Свою долю викликали;
„Ой, повій, повій, та буйнесенький вітре,
Та й по-над морем;
Та й винеси нас із кайданів з неволі
В чистеє поле:
Та винеси нас на Україну,
Гей, гей! нас на Україну...
А на Україні—там сонечко сяє,
Козацтво гуляє і нас виглядає...
По синьому морю байдаки під вітром гуляють.
Братів щоб визволяти, запорожці чим дужч
поспішають.
Гей, як зачули турецькїї султани—
Та й ізвеліли кувати ще гірше кайдани...

РЕВЕ ТА СТОГНЕ...

Реве та стогне Дніпр широкий,
Сердитий вітер завива,
Додолу верби гне високі,
Горами хвилю підійма.

І блідий місяць на ту пору
Із хмари де-де виглядав,
Неначе човен в синім морі
То виринав, то потопав.

Ще треті півні не співали,
Ніхто ніде не гомонів,
Сичі в гаю перекликались,
Та ясень разу-раз скрипів.

ДЕ ТИ БРОДИШ...

Де ти бродиш, моя доле?
Не докличешся тебе!
Досі-б зміг я пригорнути
Поле дике до себе.

А тебе ось не вблагаю
До якої я пори,
Все шукаю та питаю,
Що аж серденько знурив,

Чи на морі між купцями
За крам—лічиш бариші,
Чи в хоробах з панянками
Ти регочеш уночі?

Чи на небі із віконця
Сучиш дулі біднякам,
Чи при місяці, без сонця—
Чешеш кудрі ти дівкам?
Чи край моря на долині
Диким маком ти цвітеш,
Чи у лузі на калині
Ти зозулею куєш?
Ой, ізжалься-ж, моя нене,
Та край мене хоч присядь!
Хоч постій ти біля мене,
То й тому я буду рад!

ЧАС, ДОДОМУ ЧАС...

Час, додому час,
Час і пора!
Буде мене мати бити,
Та нікому боронити,—
Час, додому час!
Ой, додому йду,
Як риба пливу,
А за мною молодою
Сім пар хлопців чередою
В цимбалоньки б'ють!
Комарі гудуть,
Спати не дають,
Ой, укриюсь я з головою
Ячмінною соломою,
Нехай ніжки тнуть!..

ГЕЙ НЕ ДИВУЙТЕ...

Гей, не дивуйте, добрії люди,
Що на Україні повстало:
Там за Дашевим, під Сорокою,
Множество ляхів пропало.

А Перебийніс просить немого,
Сімсот козаків з собою.
Рубає мечем голови з плечей,
А решту топить водою.

Ой, пийте, ляхи, води-калюжі,
Води болотняні;
А що пивали на тій Україні
Вина та меди ситнії.

Дивують панки, вражії синки,
А що козаки вживають:
Вживають вони щуку-рибаху
Ще й соломаху з водою.

Ой, чи бач, ляше, що наш Хмельницький
На жовтім піску підбився?
Од нас козаків, од нас юнаків
Ні один ляшок не вкрився.

Ой чи бач, ляше, як козак пляше
На сивім коні горою:
З мушкетом стане, аж серце в'яне,
А лях од жаху вмірає.

Ой, чи бач, ляше, що по Случ наше,
По костяную могилу.
Як не схотіли—забунтували
Та й утерjali Україну.

МАКСИМ КОЗАК...

Максим козак Залізняк,
Козак з Запорожжя,
Як виїхав на Україну,
Як повная рожа.
Зібрав війська сорок тисяч
В місті Жаботині,
Обступили город Умань.
У їдній годині.
Обступили город Умань,
Наробили шанців,
Як вдарили з семи гармат
У середу вранці.
Не їдная лядська вдова
З города втікала,
Не їдная бідна мати
Із дітьми прощалась.

ВИЙШЛИ В ПОЛЕ КОСАРІ...

Вийшли в поле косарі
Косить ранком на зорі.
Гей, нуте, косарі!
Бо не рано почали.
Хоч не рано почали,
Та багато утяли.
Гей, нуте, косарі!..
До обіда покосили,
Гострі коси пощербили.

Гей, нуте, косарі!..
По обіді спочивали,
Гострі коси поклепали.
Гей, нуте, косарі!..
А ввечері холодком
Клали копички рядком.
Гей, нуте, косарі!..
Завтра треба рано встати
Та в копиці поскладати.
Гей, нуте, косарі!..
А в стоги як пометаєм,
То добряче погуляєм.
Гей, нуте, косарі!..

ОЙ, МОРОЗЕ, МОРОЗЕНКУ...

Ой, Морозе, Морозенку,
Ти славний козаче!
За тобою, Морозенку,
Вся Україна плаче.
Не так тая Україна,
Як те горде військо...
Заплакала Морозиха,
Ідучи на місто.
Не плач, не плач, Морозихо,
Не плач, не журися,
Ходім з нами козаками,
Мед-вина напиться“.
— ой, щось мені, милі браття,
Мед-вино не п'ється.

Ой, десь мій син Морозенко,
З ворогами б'ється.
Ой, з-за гори, з-за крутої
Військо виступає,
По-сам-перед Морозенко,
Конем виграває.
По-під гору кам'яную
Покопані шанці,
Ой, зловили Морозенка
В неділеньку вранці.
Ой, зловили Морозенка,
Рученьки звязали,
Ой, рученьки та звязали,
До суду віддали.
Посадили Морозенка,
На Савур-могилу:
Дивись, дивись, Морозенку,
На свою Україну.
Вони його там не били,
Ні в чверті рубали,
Тільки в нього молодого
Живцем серце вийнімали.

ОЙ, НА ГОРІ, РОМЕН ЦВІТЕ...

Ой, на горі ромен цвіте,
Долиною козак іде
Та у журби питається:
Де та доля пишається?

Чи то в шинках з багачами?
Чи то в степах з чумаками?
Чи то в полі на роздолі
З вітром віється по волі?
Не там, не там, друже-брате!
У дівчини, в чужій хаті,
У рушничку та в хустині
Захована в новій скрині.

ЗАСВИСТАЛИ КОЗАЧЕНЬКИ

Засвітали козаченьки
В похід з полуночі;
Виплакала Марусенька
Свої ясні очі.
„Не плач, не плач, Марусенько,
Не плач, не журися,
Та за свого миленького
Богу помолися“.
Стоїть місяць над горою,
А сонця не має,
Мати сина в доріженьку
Слізно провозжає.
„Іди, іди, мій синочку,
Та не забаряйся,
За чотирі неділеньки
Додому вертайся“.
— „Ой рад-би я, матусенько,
Скоріше вернуться,

Та щось мій кінь вороненький
В воротях спіткнувся.
Ой, бог знає, коли вернусь,
В якую годину;
Прийми-ж мою Марусину,
Як рідну дитину.
„Ой, рада-б я Марусеньку
За рідну прийняти,
Та чи буде-ж вона мене
Сину, шанувати?“
— Ой, не плачте, не журітесь,
В тугу не вдавайтесь:
Заграв мій кінь вороненький,
Назад сподівайтесь“.

ТА НЕМА В СВІТІ...

Та нема в світі гірш нікому,
Як бурлаці молодому!
Гей, гей!
Як бурлаці молодому!
Бурлак ходе, заробляє,
Аж піт очі заливає,
Гей, гей!
Аж піт очі заливає.
А хазяїн його лає.
А хазяйка дорікає,
Гей, гей!
„А хазяйка дорікає:

Де ти бурлак волочився,
Що по пояс заросився?
Гей, гей!
Що по пояс заросився?
— Яром, яром за товаром,
А дугами за волами,
Гей, гей!
А дугами за волами.
Прийшов бурлак та до хати:
„Дай, хазяйко, вечеряти,
Гей, гей!
Дай, хазяйко, вечеряти!“
— „Не палила, не топила,
Вечеряти не варила,
Гей, гей!
Вечеряти не варила,
Лягай, бурлак, і так спати,
Нема чого вечеряти,
Гей, гей!
Нема чого вечеряти“.
Ще бурлак не послався,
Гей, гей!
А хазяїн вже проснався.
„Вставай, бурлак, годі спати,
Пора воли у стел гнати,
Гей, гей!
Пора воли у стел гнати“.
Устав бурлак, захитався,
Нема чобіт, не взувався,
Гей, гей!

Нема чобіт, не взувався,
Нема свити, не влягався,
За волами поспішався.

Гей, гей!

За волами поспішався.
Пішов яром за товаром,
А лугами за волами.

Гей, гей!

А лугами за волами.

ЗІБРАЛИСЯ ВСІ БУРЛАКИ...

Зібралися всі бурлаки
До одної хати;
Тут нам любо, тут нам мило
З журби заспівати!
Грай-же котрий на бандурі,
Сумно так сидіти,
Що діється тепер у світі
І чії ми діти?
Що діється тепер в світі,
Що буде потому,
Опріч бога єдиного
Не знати нікому.
Катерино, вража мати,
Що ти наробила,
Степ широкий, край веселий
Та й занастила...

ТА НЕМА ГІРШ НІКОМУ...

Та нема гірш нікому, як тій сиротині.
Ніхто не пригорне при лихій годині.
Та не пригорне батько, не пригорне й мати,
Хіба той пригорне, що думає взяти.
Та налетіли гуси з далекого краю,
Замутили воду в тихому Дунаю.
Та бодай тії гуси з пір'ячком пропали,
Що нас розлучили, як голубів пару!
Та любились, кохались, як горішки в лісі,
А тепер розійшлися, як туман по лісі.
Та любились, кохались, як голубів пара.
Тепер розійшлися, як чорная хмара.

НАЛЕТІЛИ ЖУРАВЛІ

Налетіли журавлі,	(2)
сіли, впали на ріллі.	(2)
Де журавка ходила,	(2)
там пшениця вродила.	(2)
Де журавель походив	(2)
то там кукіль уродив.	(2)
Краще жінка первая,	(2)
аніж тая другая.	(2)
Що з первою дітей мав,	(2)
а з другою розігнав.	(2)
Ходить батько по лану,	(2)
кличе дітей додому.	(2)

„Ходіть, дітки, додому, (2)
не буде вам розгону“. (2)
„Живи, батьку, тепер сам, (2)
як молоду жінку взяв. (2)
А ми будем ходити, (2)
чужим батькам годити, (2)
А ми будем зароблять, (2)
і матінку споминать“. (9)

ОЙ, ПУЩУ Я КОНИЧЕНЬКА...

Ой, пущу я кониченька в саду, (2)
А сам піду к отцю на пораду
Отець мій по садочку ходить,
За поводи кониченька водить.
„Ой, на сину, коника, не гайся, (2)
Щоб від того війська не зостався!“
Військо йде, короговки мають,
Попереду музиченьки грають.
Ой, пущу я кониченька в саду, (2)
А сам піду к неньці на пораду.
Ненька моя по садочку ходить,
У рученьках сорочечку носить.
„Ой на сину, сорочку, не гайся, (2)
Щоб від того війська не зостався!“
Військо йде, короговки мають,
Попереду музиченьки грають.
Ой, пущу я кониченька в саду, (2)
А сам піду к милій на пораду.

Мила моя по садочку ходить,
На рученьках мале дитя носитъ.
„Ой, на, милий, дитину—загайся, (2)
Щоб від того війська та й зостався!“
Військо йде, короговки мають,
Попереду музиченьки грають.

ЗА НАШОЮ СЛОБОДОЮ

За нашою слободою (2)
росте жито з лободою.
За нашою границею (2)
росте жито з пшеницею.
Посилала мене мати (2)
зеленее жито жати.—
„Не подоба мені мати (2)
зеленее жито жати, —
Лиш подоба мені мати (2)
ворон-коня осідлати,
Ворон-коня осідлати, (2)
на Україну виїжджати“.
Як приїхав на Україну, (2)
пустив коня на долину,
Пустив коня на долину, (2)
сам ліг спати на годину.
Наступила чорна хмара, (2)
деся взяла дівка брава,
Та вирвала травиченьку (2)
та вдарила по личеньку:
„Вставай, козак! годі спати, (2)

ворон-коня не видати,
Ішли турки з татарами (2)
взяли коня з поводами“.
Нехай беруть, так і буде, (2)
дівку візьмуть, то жаль буде!

ОЙ, ДІВЧИНА-ГОРЛИЦЯ...

Ой, дівчина-горлиця
До козака горнеться,
А козак, як орел,
Як побачив, так і вмер.
Умер батько—байдуже:
Вмерла мати—байдуже:
Умер милий, чорнобривий,
Жаль його дуже.
І за батьком—байдуже,
За матір'ю байдуже,
Без милого, чорнявого
Невесело дуже.

БІДУ СОБІ КУПИЛА

Біду собі купила, та за свої гроші,
Кажуть біду любити, біда нехороший,
І кривий, і сліпий, ще й до того горбатий,
Як ся стане тріпотати, треба з хати утікати.

За що мене, мужу, б'єш, за які вчинки,
Чи я тобі не напярля за рік два починки?
Не сама-ж я пряла, пряли помічниці,
Хто за муку, хто за тісто, хто за паляниці.
Чи я тобі не жона, чи не господиня?
Три дні хати не мела, сміття не носила.
А хоч буду я мести, та не буду нести,
Купи, мужу, візочок: буду сміття везти.
Купи, мужу, візочок, ще й сіру кобилу,
Вивеземо сміттячко на попову ниву.
А попова ціла нива сім літ не родила,
Як вивезли сміттячко, пшениця вродила.

* * *

Гуляв чумак на риночку,
Та й пив чумак горілочку;
Против воли, против вози,
Против ярма, ще й занози—
 Все своє добро.
Прокинувся чумак вранці,
Та й полапав у гаманці:
Всі кешені вивертає,
Аж там грошей вже немає,—
 Нічим похмелитися.
Ой, піду я до шинкарки:
„Всип, шинкарко, хоч з півкварти!
Шинкарочка третья, меться,
Ще й з чумаченька сміється,
 Набір не дає.

Скинув чумак жупанину:
„Всип, шинкарко, четвертину!“
— „Ой, не всиплю четвертину,
Добудь грошей хоч з полтину—
Тоді пий, гуляй!“

Вийшов чумак на могилу,
Та й поглянув на долину;
Лежать воли, стоять вози,
Висять ярма ще й занози—

Все чумацькее добро.

Ой, піду я у Молдаву,
Там сім год я погорюю,
Там сім год я погорюю,
Воли й вози покуюю,—
Знову буду чумак.

ОЙ, УСТАНУ Я В ПОНЕДІЛОК...

Ой, устану я в понеділок, чи не
напряду я хоч починок.
Ой, пряла, чи не пряла, простіть
люди, що збрехала.
І клоччя курить, і голівка болить,
і до корчми кортить,
Ой там куми п'ють, ой там куми
ждуть, усе вони випивають,
Та все мене споминають, що за
дивина, що куми нема?

Приспів }

Ой, устану я у вівторок, чи не
напряду я пасом сорок. (присп.)
Ой, устану я у середу, чи не
напряду я попереду. (присп.)
Ой, устану я у четвер, чи не
напряду я хоч тепер. (присп.)
Ой, устану я у п'ятницю, чи не
напряду я хоч чисницю. (присп.)
Ой, устану я у суботу, чи не
напряду я всю роботу. (присп.)

КОЗАЧЕНЬКА МОЛОДОГО...

Козаченька молодого
Забили в кайдани,
Як забили у кайдани,
Повели до пана.
Як привели перед пана,
Кайдани упали...
Превражії ляшки-панки
Дивуваться стали:
„Десь у тебе, козаченьку,
Отець-мати жива,
А що тобі молодому
Фортуна служила!
Десь у тебе, козаченьку,
Є рідная мати,
Що як станеш на камені,
То й слідоньки знати“.

НЕ ХОДИЛА НА ВУЛИЦЮ

Не ходила на вулицю й не піду,
Не любила багатого й не буду.
 Бо багатий буде нарікати:
 А що тобі надавала мати?
Дала мені мати корівоньку
Та на мою бідну голівонку.
 До корови треба рано встати,
 А я люблю до полудня спати.
Ой, виломлю з тину хворостину,
Та й пожену корову в дубину.
 „А ну, а ну, корово, до вовка,
 Буде моя спокійна головка“.
Я-ж думала, що музики там бубнять,
А то вовки корову мою дублять.
 Я-ж думала, що вовчечки з постом,
 Вони з'їли коровицю з хвостом.

ДОЗВОЛЬ МЕНІ МАТИ...

Дозволь мені мати, криницю копати.
Чи прийдуть дівчата води набирати. (2)
Усі дівки прийшли води набирати,
Лиш моєї милої не пускає мати. (2)
Дозволь мені, мати, горілку тримати,
Чи прийдуть дівчата пити та гуляти. (2)
Усі дівки прийшли пити та гуляти,
Лиш моєї милої не пускає мати. (2)

Дозволь мені, мати, за жарти вмирати,
Чи прийдуть дівчата на смерть наряжати. (2)
Усі дівки прийшли на смерть наряжати,
Лиш моєї милої не пускає мати. (2)
„Ой, мамо, матусю, яка ти не вірна,
А в мого милого провід на подвір'я. (2)
„Іди, іди доню, іди не барися,
На нашім порозі богу помолися“. (2)
А мила пішла й заголосила,
За свого милого та й бога просила: (2)
„Оці білі ручки мене обіймали,
Оції устоньки мене цілували!“ (2)
А милий схопився та й перехрестився:
„Слава тобі, господи, що я очутився“. (2)
А вже-ж тая слава по всім городочку,
Що жива із мертвим ходить по садочку. (2)
А вже-ж тая слава по всім світі стала,
Що жива із мертвим на рушничок стала. (2)

ДІВКА В СІНЯХ СТОЯЛА...

Дівка в сінях стояла,
На козака моргала:
„Ти, козаче, ходи,
Мене вірно люби,
Серце моє!“ (3)
— „Ой, як мені ходити,
Тебе вірно любити?
В тебе батько лихий, (2)
Серце моє!“ (2)

„Батька дома немає,
Він у корчмі гуляє,
А ти, серце, ходи,
Мене вірно люби,
Серце моє!“ (2)
— Як до тебе ходити,
Тебе вірно любити?
В тебе мати лиха, (2)
Сердце моє! (2)
„Матери дома немає,
На хрестинах гуляє.
А ти, серце, ходи,
Мене вірно люби,
Серце моє!“ (2)
— „Як до тебе ходити,
Тебе вірно любити?
В тебе миші лихі, (2)
Серце моє!“ (2)
„Коли мишей боїшся,
На воротах повіся,
Ізгинь, пропади,
І до мене не ходи,
Цур тобі, пек!“ (2)

ПШЛА МАТИ НА СЕЛО..

Пшла мати на село,
Гречну муку добувати,
Гречаники учиняти,
Своїх діток годувати.

Гоп, мої гречаники,
Гоп, мої білі!
Чому-ж, мої гречаники,
На скорині сілі?
Молов батько не віявши,
Пекла мати не сіявши,
Якби-ж батько був здоров,
Борошенця намолов!
Гоп, мої гречаники,
Гоп, мої білі!
Чому-ж, мої гречаники,
На скорині сілі?
З помийниці воду брала,
Гречаники учиняла,
Пеленою покривала,
Своїх діток годувала.
Гоп, мої гречаники,
Гоп, мої білі!
Чому-ж, мої гречаники,
На скорині сілі?

З М І С Т

	Стор.
1. Пісня про Мельничука, Шеремету і Цепка	5
2. В Царгороді на риночку	7
3. Гей, був у Січі старий козак на прізвиське Чалий	8
4. Ой, з-за гори чорна хмара встала	10
5. Ой, у полі край дороги	11
6. Ой, на горі та жінці жнуть	12
7. Ой, полети, галко	13
8. Там, де Ятрань	14
9. Гомін, гомін по діброві	15
10. Ой, що-ж бо то та й за ворон	16
11. Ой, у полі билинонька	17
12. Ой, на горі вогонь горить	17
13. Віє вітер, віє буйний	18
14. Тихо, тихо Дунай воду несе	19
15. Ой, у лузі та ще й при березі	19
16. Гей, нуте, хлопці, славні, молодці	21
17. Та не журь мене	22
18. Стоїть явір над водою	23
19. Хата моя рубленая	24
20. Козаченько впився	24
21. Ой, горе тій чайці	25
22. Ой, я нещасний	25
23. Пряля	26

24. Ой, вийду я на вулицю	26
25. Ой, зацвіла червона калина	27
26. Віють вітри, віють буйні	28
27. Ой, з-за гори, ой, та з-за лиману	29
28. Над річкою бережком	29
29. Козак виїжджає	30
30. Чогось мені не легко	31
31. Ой, гиля, гиля	32
32. Лугом іду, коня веду	32
33. Ой, коню, мій коню	34
34. Ой, не світи місяченьку	34
35. В кінці греблі шумлять верби	35
36. Ой, ходила дівчина бережком	36
37. Ой, піду я до млина	37
38. Чи я в лузі не калина була	38
39. Ой, за гаєм, гаєм	39
40. Ой, на горі ячмінь	40
41. У сусіда хата біла	41
42. Повій, вітре, на Україну	41
43. Ой, там за Дунаєм	42
44. Ой, коли б той вечір	43
45. Викопаю криниченьку	44
46. Тече річка невеличка	45
47. Ой, у полі озеречко	45
48. Чи це-ж тая криниченька	47
49. Сонце низенько	48
50. Добрий вечір, дівчино	48
51. Пливе човен, води повен	49
52. Зоре моя вечірняя	50
53. Приїхали три козаки	51
54. На городі калинонька	52

55. Їхав козак за Дунай	53
56. Закувала та сива зозуля	54
57. Реве та стогне	55
58. Де ти бродиш, моя доле	55
59. Час, додому час	56
60. Гей, не дивуйте...	57
61. Максим козак Залізник	58
62. Вийшли в поле косарі	58
63. Ой, Морозе, Морозеньку	59
64. Ой, на горі, ромен цвіте	60
65. Засвітали козаченьки	61
66. Та нема в світі гірш нікому	62
67. Зібралися всі бурлаки	64
68. Та нема гірш нікому, як тій сиротині	65
69. Налетіли журавлі	65
70. Ой, пуцу я кониченька	66
71. За нашою слободою	67
72. Ой, дівчина-горлиця	68
73. Біду собі купила	68
74. Гуляв чумак на риночку	69
75. Ой устану я в понеділок	70
76. Козаченька молодого	71
77. Не ходила на вулицю	72
78. Дозволь мені мати	72
79. Дівка в снігах стояла	73
80. Пішла мати на село	74

2004
108

ВИДАННЯ КНИГОСПІЛКИ

ЗБІРКИ ПІСЕНЬ

- Пісні революції. Збірка 25 революційних
пісень. Стор. 38 ц. 12 к.
40 пісень та колядок. Стор. 59 ц. 10 к.
Народні пісні. Збірка 79 пісень. Стор. 92 . ц. 10 к.
Юнаки ідуть. Збірка 40 пісень. Пісні юнацькі
та комсомольські. Стор. 43 ц. 12 к.
Червоноармійський заспівувач. Збірка пісень.
Стор. 61 ц. 10 к.
Юнацькі пісні. Стор. 16 ц. 01 к.

Н О Т И

- Демуцький П.**—Українські народні пісні.
1926 р., Стор. 9, вип. I ц. 60 к.
Демуцький П.—Українські народні пісні
1926 р., Стор. 9, вип. II ц. 60 к.
Ревуцький Д.—Сонечко. Збірник народніх
пісень для одного голосу 16 пісень.
Стор. 22 ц. 1 крб.
Хоткевич Г. «Ой діброво-темний гаю». Слова
Т. Шевченка. 1927 р. ц. 80 к.
Хоткевич Г.—«Защєбетав жайворонок».
Слова Т. Шевченка. 1927 р. Стор. 2, ц. 20 к.
Хоткевич Г.—«Садок вишневий коло хати».
Слова Т. Шевченка. 1927 р., Стор. 5, ц. 80 к.
Хоткевич Г.—«Реве та стогне Дніпр широкий».
Слова Т. Шевченка. 1927 р., Стор. 20, ц. 1-50 к.
Хоткевич Г.—«По-під-горою яром, долом».
1927 р., Стор. 9 ц. 60 к.

A 454559

Ціна 20 коп.

СКЛАДИ ВИДАННЯ:

ХАРКІВ, Горяїнівський пров., 2.

КИЇВ, вул. Короленка, 46.

ОДЕСА, вул. Ласаля, 12.